

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 309/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť I. H., S., zastúpenej advokátkou JUDr. J. F., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 200/06 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2008 doručená (30. apríla 2008 doplnená) sťažnosť I. H., S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 200/2006.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom zo 7. septembra 2006 domáhala na okresnom súde rozhodnutia, ktorým by okresný súd rozviedol manželstvo sťažovateľky uzavreté s M. H. (ďalej len „odporca“), zveril maloletého M. H. (ďalej len „maloletý“) do jej starostlivosti a uložil odporcovi prispievať na výživu maloletého sumou 5 000 Sk mesačne k rukám sťažovateľky.

Podľa názoru sťažovateľky v napadnutom konaní vedenom okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, čo odôvodnila takto:

«Návrh bol podaný na pošte 7. septembra 2006. Nakoľko sa odporca vyhýbal doručeniu návrhu, nepodarilo sa súdu doručiť mu návrh na začatie konania až do 27. 12. 2007. Súd odporcovi opakovane doručoval návrh na začatie konania, niekedy aj spolu s predvolaniami na pojednávanie. Všetky pokusy boli neúspešné. Nakoľko súd doručoval odporcovi zásielky len prostredníctvom pošty, vyzvala som súd prípismi mojej právnej zástupkyne z 9. 11. 2006 a z 18. 4. 2007 o doručenie návrhu na začatie konania resp. predvolania na pojednávanie prostredníctvom polície. Napokon po ďalších telefonických urgenciách mojej právnej zástupkyne súd 4. 6. 2007 požiadal políciu o doručenie písomnosti odporcovi. Na základe pokynov súdu polícia doručovala odporcovi návrh na začatie konania a ďalšie písomnosti na adresu P., pričom bolo políciou zistené, že odporca sa na uvedenej adrese nezdržiava a nikdy nezdržiaval. Ja ani moja právna zástupkyňa sme súdu takúto adresu odporcovho možného pobytu nikdy neoznámili. Označili sme na účely doručovania odporcovi súdu adresy S. a P. Išlo teda zo strany súdu o celkom zbytočný úkon. Následne som prostredníctvom mojej právnej zástupkyne podala 27. 6. 2007 sťažnosť predsedovi súdu pre priet'ahy v konaní. Listom z 03. júla 2007 mi predseda súdu oznámil, že moju sťažnosť považuje za nedôvodnú, pričom vo svojej odpovedi píše, že „Súd po doručení návrhu na začatie konania, vykonal úkony...“. Pritom návrh na začatie konania bol odporcovi doručený až 27. 12. 2007 Ďalej predseda súdu oznámil, že pri doručovaní bude súd postupovať podľa § 49 ods. 5 O. s. p. Po telefonickom rozhovore s vyšším súdnym úradníkom Mgr. L. dňa 11. 12. 2007 moja právna zástupkyňa zistila, že 7. 9. 2007 sa súdu podarilo doručiť návrh na začatie konania do sídla podnikania otca odporcu, ktorý návrh prevzal na adrese T. a prisľúbil zabezpečiť jeho doručenie odporcovi. Mgr. L. ďalej oznámil, že v obálke sa nenachádzalo poučenie o doručovaní podľa § 49 ods. 5 O. s. p. Dňa

31. 1. 2008 moja právna zástupkyňa telefonickým rozhovorom s asistentkou JUDr. K. zistila, že odporca podpísal doručenkú o prevzatí návrhu 27. 12. 2007 a táto bola následne jeho otcom doručená súdu. Asistentka taktiež potvrdila, že v obálke nebolo poučenie o doručovaní podľa § 49 ods. 5 O. s. p. Vo veci teda doposiaľ nebolo uskutočnené jediné pojednávanie. Pojednávanie vytyčené na 9. 11. 2006 ako aj informatívny výsluch na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi určený na 13. 12. 2006 a 6. 2. 2007 sa nemohli uskutočniť, nakoľko odporcovi nebol v tom čase doručený ani návrh na začatie konania ani predvolania na tieto úkony. ...

Z doposiaľ uvedených skutočností a citovaných ustanovení právnych predpisov vyplýva, že v konaní vedenom na Okresnom súde v Poprade pod sp. zn. 9 C 200/06, v ktorom som ja účastníčkou, došlo k prietahom. Doposiaľ sa neuskutočnilo jediné pojednávanie vo veci. Návrh na začatie konania, ktorého doručenie účastníkovi je základným predpokladom preto, aby mohlo dôjsť k vytyčeniu termínu pojednávania, bol odporcovi doručený až 27. 12. 2007. Pritom súd disponuje účinnými prostriedkami pre doručovanie. Súd až po 11 mesiacoch od začatia konania pristúpil k doručovaniu cestou polície, aj to na celkom nezmyselnú adresu. Navyše, novelou Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 273/2007 Z. z.) účinnou od 1. júla 2007 bol zavedený § 49 O. s. p., ktorý má odstrániť, resp. zmierniť problémy s doručovaním. Teraz, keď sa súdu konečne podarilo 27. 12. 2007 doručiť odporcovi návrh na začatie konania, je možné predpokladať, že nastanú ďalšie problémy s doručením predvolania na pojednávanie odporcovi. Pritom by bolo stačilo, aby súd do zásielky, ktorú odporca prevzal 27. 12. 2007 vložil aj poučenie podľa § 49 ods. 5 O. s. p., čo sa nestalo. Samozrejme, tieto úvahy sú len hypotetické, nakoľko je možné, že až súd termín pojednávania vytyčí, bude predvolanie bez problémov odporcovi doručené.»

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby vydal takýto nález:

„Právo sťažovateľky na prejednanie veci bez zbytočných prietahov zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo postupom Okresného súdu v Poprade vo veci sp. zn. 9 C 200/06 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd v Poprade konal

vo veci vedenej na Okresnom súde v Poprade sp. zn. 9 C 200/06 bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke finančné zadostučinenie vo výške 30.000,- Sk, ktoré je Okresný súd v Poprade povinný vyplatiť je do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd v Poprade je povinný nahradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia k rukám jej právnej zástupkyne do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

V doplnení sťažnosti doručenej ústavnému súdu 30. apríla 2008, v ktorej sťažovateľka oznámila skutočnosti, ktoré sa dozvedela jej právna zástupkyňa na základe telefonického rozhovoru so zákonným sudcom, sa uvádza: „zo strany súdu došlo k písárskej chybe a návrh na začatie konania bol doručený osobe menom M. H., nie teda odporcovi M. H. Sudca sa vyjadril tak, že v priebehu niekoľkých dní ustanoví odporcovi opatrovníka.

Následne bolo mojej právnej zástupkyne 25. 4. 2008 doručené uznesenie Okresného súdu v Poprade sp. zn. 9 C 200/2006 zo 16. 4. 2008, ktorým bolo okrem iného dané účastníkom poučenie o doručovaní podľa § 49 ods. 5 O. s. p., o zaslanie ktorého som žiadala predsedu súdu prírpisom mojej právnej zástupkyne z 27. 6. 2007.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že návrh na začatie konania nebol odporcovi minimálne do 15. 4. 2008 doručený.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priesťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovet (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Predmetom s'ťažnosti v konaní pred ústavným súdom je tvrdenie s'ťažovateľky o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 200/2006.

Zo s'ťažnosti, z jej príloh a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 9 C 200/2006:

- 12. september 2006 – s'ťažovateľka podala okresnému súdu návrh na rozvod manželstva uzavretého s odporcom a na úpravu práv rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode,
- 13. september 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 12. október 2006,
- 13. september 2006 – okresný súd uznesením ustanovil maloletému opatrovníka na jeho zastupovanie v konaní,
- 12. október 2006 – na pojednávanie sa nedostavila s'ťažovateľka, jej právna zástupkyňa ani odporca, preto bolo pojednávanie odročené na 9. november 2006,
- 9. november 2006 – na pojednávanie sa nedostavil nikto z účastníkov konania, okresný súd pojednávanie odročil na neurčito za účelom výsluchu odporcu prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „dožiadaný súd“),
- 10. november 2006 – právna zástupkyňa s'ťažovateľky podaním z 9. novembra 2006 oznámila okresnému súdu adresu otca maloletého,
- 22. november 2006 – spis bol doručený dožiadanému súdu pre potreby zabezpečenia výsluchu odporcu,
- 23. november 2006 – dožiadaný súd nariadil termín výsluchu odporcu na 13. december 2006,
- 13. december 2006 – odporca sa na výsluch nedostavil,

- 24. január 2007 – dožiadaný súd nariadil termín výsluchu odporcu na 6. február 2007, doručenie predvolania realizoval prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru S. (ďalej len „polícia“),
- 5. február 2007 – v spise sa nachádzal úradný záznam: „*Dňa 5. 2. 2007 volala advokátka JUDr. F., ktorá ospravedlnila svoju neúčast' na výsluchu...*“,
- 28. február 2007 – dožiadaný súd žiadal od Obce T. (ďalej len „obec“) informáciu, či odporca je prihlásený na trvalý pobyt v tejto obci, či sa tam zdržiava,
- 14. marec 2007 – obec oznámila dožiadanému súdu, že odporca má prechodný pobyt v P.,
- 15. marec 2007 – dožiadaný súd vrátil spis okresnému súdu bez vybavenia dožiadania,
- 22. marec 2007 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 19. apríl 2007 – právna zástupkyňa sťažovateľky urgovala okresný súd o nariadenie pojednávania,
- 4. jún 2007 – okresný súd vyzval odporcu na vyjadrenie sa k návrhu sťažovateľky a aby oznámil adresu svojho zamestnávateľa, tieto výzvy okresný súd doručoval prostredníctvom Mestskej polície v P. (ďalej len „mestská polícia“),
- 18. jún 2007 – mestská polícia oznámila okresnému súdu, že odporcovi sa nepodarilo doručiť zásielku s tým, že „*Na uvedenej adrese taký nebýva a údajne ani nikdy nebýval*“,
- 30. júl 2007 – okresný súd požiadal otca odporcu o oznámenie adresy pobytu jeho syna,
- 14. august 2007 – otec odporcu oznámil okresnému súdu, že jeho syn má trvalý pobyt v obci T. a prechodný pobyt na adrese P.,
- 20. august 2007 – okresný súd požiadal otca odporcu ako zamestnávateľa o doručenie zásielky okresného súdu odporcovi ako zamestnancovi, zároveň ho požiadal o oznámenie priemerného zárobku odporcu za obdobie posledného 1 roka,
- 11. september 2007 – otec odporcu predložil okresnému súdu oznámenie o príjme odporcu zo roky 2006 a 2007,
- 16. október 2007 – okresný súd urgoval otca odporcu o predloženie dokladu o doručení zásielky adresovanej odporcovi,
- 23. november 2007 – otec odporcu predložil okresnému súdu doručenkou o prevzatí zásielky odporcom 7. septembra 2007,
- 18. december 2007 – okresný súd prostredníctvom otca odporcu (zamestnávateľa odporcu) doručoval návrh sťažovateľky na začatie konania odporcovi na vyjadrenie (zásielka bola

adresovaná M. H. – prevzatá bola 27. decembra 2007), v januári 2008 okresný súd opätovne zasielal návrh na začatie konania odporcovi so správnym uvedením mena odporcu: M. H., avšak túto zásielku odporca neprevzal a okresnému súdu bola vrátená 14. februára 2008,

- 3. marec 2008 – okresný súd doručoval návrh sťažovateľky na začatie konania odporcovi prostredníctvom polície,
- 1. apríl 2008 – polícia oznámila okresnému súdu, že sa nepodarilo doručiť zásielku odporcovi,
- 17. apríl 2008 – okresný súd uznesením ustanovil odporcovi opatrovníka (otca odporcu), ktorého požiadal o oznámenie priemerného zárobku odporcu za posledných 12 mesiacov, resp. za obdobie, počas ktorého u neho pracuje,
- 28. apríl 2008 – otec odporcu predložil okresnému súdu požadované oznámenie o výške mesačného príjmu odporcu,
- 17. jún 2008 – okresný súd nariadil pojednávanie na 10. júl 2008,
- 10. júl 2008 – na pojednávanie sa nedostavil opatrovník odporcu, okresný súd pojednával v jeho neprítomnosti, po vyjadrení právnej zástupkyne sťažovateľky, kolízneho opatrovníka a po výpovedi sťažovateľky bolo pojednávanie odročené na 3. september 2008 s tým, že na toto pojednávanie budú volaní odporca a jeho opatrovník,
- 10. júl 2008 – okresnému súdu bola doručená žiadosť odporcu o odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky mimo územia Slovenskej republiky.

Prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní nesignalizuje v postupe okresného súdu žiadne obdobia nečinnosti a rovnako nemožno konštatovať ani to, že by jeho činnosť bola neefektívna. Okresný súd svojimi úkonmi, ako vyplýva zo spisového materiálu, stále reagoval na vzniknutú procesnú situáciu.

Podstata námietok sťažovateľky v sťažnosti pred ústavným súdom spočívala vo výhradách k postupu okresného súdu pri doručovaní písomností odporcovi v napadnutom konaní. Sťažovateľka namieta, že nedošlo zo strany okresného súdu k doručeniu jej návrhu na začatie konania odporcovi, ďalej to, že okresný súd doručoval zásielky iba poštou a k doručovaniu prostredníctvom polície pristúpil až po 11-tich mesiacoch. Okresný súd ešte pred sťažovateľkiným podaním, ktorým navrhla doručovať písomnosti odporcovi

prostredníctvom polície, pristúpil k výsluchu odporcu dožiadaním iného súdu, a to s prihliadnutím na sťažovateľkou uvedenú adresu pobytu odporcu (S.). Pretože odporca opätovne neprebral predvolanie na výsluch, dožiadaný súd realizoval nové predvolanie prostredníctvom polície (znova na sťažovateľkou uvedenú adresu), avšak neúspešne. Dožiadanie nebolo dožiadaným súdom vybavené z dôvodu, že podľa vyjadrenia obce sa odporca mal zdržiavať na adrese P. Na túto adresu po vrátení spisu dožiadaným súdom doručoval okresný súd 4. júna 2007 (menej ako 9 mesiacov od podania návrhu, a nie 11 mesiacov ako to tvrdí sťažovateľka) odporcovi písomnosti prostredníctvom mestskej polície, avšak znovu bez úspechu. Napokon sa okresný súd znovu pokúšal o doručovanie písomností odporcovi na adresy uvádzané sťažovateľkou poštou aj políciou, napriek tomu k ich doručeniu nedošlo.

Vzhľadom na nemožnosť doručenia zásielok odporcovi okresný súd napokon zvolil formu doručovania prostredníctvom zamestnávateľa odporcu, ktorým je jeho otec a ktorého neskôr ustanovil odporcovi za opatrovníka (uznesenie zo 17. apríla 2008). Okresný súd teda v konaní sp. zn. 9 C 200/2006 využil všetky jemu dostupné zákonné prostriedky na to, aby došlo k čo najrýchlejšiemu prerokovaniu veci (doručovanie zásielok poštou na viacero adries známych okresnému súdu, ďalej políciou, mestskou políciou a aj zamestnávateľom odporcu), preto nebolo možné akceptovať sťažovateľkou uvádzané dôvody, ktoré podľa jej názoru mali viesť k porušeniu ňou označeného základného práva.

Ústavný súd ako nesústredenú vyhodnotil činnosť okresného súdu pri doručovaní návrhu sťažovateľky odporcovi 18. decembra 2007, keď ako adresáta okresný súd uviedol „M.“ H., a nie „M.“ H. Zásielka bola síce 27. decembra 2007 prevzatá, avšak pre chybu v mene adresáta okresný súd opakovane doručoval návrh odporcovi aj v januári 2008. Táto zásielka sa ako neprevzatá vrátila okresnému súdu 14. februára 2008, preto okresný súd 3. marca 2008 doručoval návrh odporcovi prostredníctvom polície, ale znova bezúspešne. Toto pochybenie okresného súdu vzhľadom na jeho ojedinelosť však ústavný súd nemohol posúdiť ako také, ktoré by predstavovalo v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 C 200/2006 zásah takej intenzity do práva sťažovateľky, ktorý by zodpovedal porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2

ústavy.

Zohľadňujúc uvedené procesné úkony od podania návrhu na začatie konania ústavný súd dospel k záveru, že doterajší postup okresného súdu v namietanom konaní nenaznačuje, že by ho bolo možné hodnotiť ako porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2008